

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.

Félévre 2 ..

Az új megye.

(—i.) Midőn a Deák-körben mult hó 27-én, végre előkerült a néhol aggályok, néhol remények között, de mindenütt türelmetlenül várt törvényjavaslat a törvényhatóságok és községek rendezéséről; azon hitben éltünk, hogy érdeme szerinti figyelmet keltve, a bírálatok annak komoly átgondoltságához méltók lesznek. — E t.javaslat czélja: „hogymint történelmünkben két korszak válpontját jelezze, zárkövet képezve egyfelől azon chaotikus állapotnak, melyben „rudis indigestaque moles“ vala a kérdés; másfelől kiindulási pontját egy továbbfejlődésre képes közigazgatási rendszernek.“ A mű alkalmas megfelelni e czélnek, nagy tájékozottsággal van dolgozva, s eszesen kivive. Még is a zsurnalisztika vitája nem folyt a várt szenvedélyességgel. A deákparti lapok tartózkodva, beható tanulmány után, fogtak taglalásába, s ha némely részletét gáncsolták is, általában osztatlan tettségükben részesült. A baloldal ez ügyben sem tagadta meg természetéből folyó, szokásos eljárását. Kezdetben hőkölve fogadta, azután nagy hirtelen elítélte azt.

Igy áll azon t.javaslat ügye a napisajtóban, melyet annak idejében volt alkalmunk jelezni, s melyet most kissé tüzetesen ösmertetni czélunk.

A kitünően átlátszó tisztaságu mű, legkönnyebb és czélszerűbb ösmertetése, annak közlése lenne. Terünk szűkvolta miatt azonban, csak általános ösmertetésére kell szorítkoznunk, olvasóink közül azokat tartva szem előtt, különösen, kiknek nagyobb lapokból tanulmányozni, nem volt alkalmunk.

Könnyebb áttekintés végett, néhány elvi kérdés körül csoportosítjuk annak fő határozatait. E kérdések a „R.“ formulázása szerint:

Mi lesz a törvényhatóság? Mi jogai, és kötelességei? Milyen lesz szervezete? Milyen állása: föl- és lefelé?

Az első kérdésre ez a felelet: Önkormányzati, s egyuttal politikai közigazgatási közeg, tehát marad a mi volt; szélesbitve az árvaügyek visszaadásával. Önkormányzatából kifolyólag: önállóan in-

tézkedik belügyeiben, szabályrendeleteket alkot, azok végrehajtására tisztviselőket választ, közigazgatási költségeit maga alapítja meg.

A második kérdést illetőleg, már több, a változott körülmények által eléggé igazolt változtatásokat látunk. A törvényhozás két fő tényezője: a municzipális képviselő, s a tisztviselő, mindkettő a népből — közvetve, vagy közvetlen — véve származását. Ezen utóbbiak közül csak a főispán képez kivételt, kit az állam nevez ki, s kinek jogköre némileg korlátozva van.

A képviselőt a bizottság teszi, mely fele részben választott tagokból, fele részben a törvényhatóság legtöbb adófizetőiből áll. S hogy az intelligencia minél inkább legyen képviselve, az orvosok, tudorok, tanárok, gyógyszerészek stb. egyes adója kétszeresen számítatik. A választás alá eső részre nézve, mind a választó, mind a választható jog egy, az országgyűlési választásokra nézve érvényes joggal, csak hogy a szabad k. városok bizottsági tagjainak olvasni és írni kell tudniok. A választás 6 évre történik, kerületeként, mely 200-nál kevesebb, 600-nál több választóból nem állhat. Az így alakított bizottság nem lehet kisebb számu: megyéken 120, városokon 48; s nagyobb, megyéken: 600, városokon 400-nál.

A törvényhatósági szervezet másik része a tisztviselő, a bizottság választottjai. Kivételes állásu köztük a főispán, mint kinevezett, s kinevező is azokra nézve, kiket a törvényjavaslat nem sorol a tisztviselő közé. — Itt az újítás abban áll: hogy nem csak a megyék és vidékeken, de a szabad k. városokon is lesznek főispánok. A főispán elnöke a közgyűlésnek, ellenőrzője az önkormányzatnak, s a megye állami közigazgatási működésének. Megvizsgálja időnként a tisztviselő eljárását, vizsgálatot rendel a vétkes ellen, s azt fel is függesztheti hivatalától. A tisztújításnál a kijelölés jogát fentartja, a tisztviselő egy részét: orvost, állatorvost, mérnököt 6 évre; levéltárnokot élethossziglan, s a segéd- és kezelő személyzetet kinevezni.

Ezen jogkör mellett figyelmet érdemel a főispán azon új hatásköre, mely akkor áll elő, ha a törvényhatóságok és kormány között összeütközések támadnak. Ha valamely kormányi rendeletet, ugyanis, sem az alispán, sem a bizottság végrehajthatónak nem talál, a miniszterium felhatalmazhatja a főispánt, hogy a tisztviselőkkel végrehajtsa, kik ezért felelőségre nem vonhatók. E szerint a főispán kivételes hatalma jövőre a „királyi bitosságot“ pótolná.

A megye többi, s fentebb nem említett tisztviselői, 6 évre választatnak, s vagy központiak, vagy külsők.

Központiak: az alispán, jegyzők, tisztügyész, árvaszéki ülnök, pénztárnok főszámvevő, közgyám. Külsők: szolgabíró stb. Az első a törvényhatóság székhelyén, utóbbiak a járásban lakni kötelesek.

Az alispán, illetőleg polgármester a municzipium első tisztviselője, a hozzá érkező kormányrendeleteket ő veszi át, hajtja végre, s ha nem tartja végrehajthatónak, törvénytelen, vagy czélszerűtlenség szempontjából, a saját nevében — vagy a főispán útján, ha jelen van — felír a kormányhoz. Őre a törvényhatóság pecsétjének, rendelkezik a tisztviselőkkel, utalványoz a pénztárból, s ez állásból folyólag felelősséggel tartozik fölfelé a kormány, lefelé a bizottsággal szemben.

A jegyző rendes teendőin kívül, az alispánt helyettesíti, akadályoztatása esetében.

A bizottság működése közgyűlések által történik. — Ezeknek számára nézve annyit mond a t.javaslat: hogy kettőt mulhatlanul kell tartani; tavasszal, a mult évi számadások megvizsgálása, s ősszel a jövő évi költségvetés megállapítása végett; azon kívül, a hányszor a fő-, illetőleg az alispán, vagy polgármester szükségesnek látja, melynek idejét valamint tárgyait 8 nappal az előtt — városokban 24 órával — kihirdetni tartozik. A gyűlés tárgyait az állandó választmány készíti elő, melyet a bizottság választ 3 évre, s melynek elnöke az alispán. Oly indítvány, mely 24 órával a gyűlés előtt bejelentve s közszemlére kifüggesztve nem

volt, tárgyalás alá nem vehető. — A közgyűlésen, hivataluknál fogva, szavazatuk van: az alispánnak, jegyzőnek, tisztii ügyésznek, árvaszéki ülnöknek, főpénztárnoknak stb. A tiszteletbeliek szavazattal nem bírnak.

Az eddigiekben 3 első kérdésünkre felelvén, a negyedik kettős kérdést illetőleg: Milyen a törvényhatóság állása fel és lefelé? a következőket jegyezzük meg:

A törvényhatóság és kormány között, formailag a főispán, lényegileg az alispán képezi a összekötő hidat. Ő a közigazgatás lelke. Ha a kormány, az alispán felírása után is megmaradna valamely rendelete mellett, a legrövidebb idő alatt gyűlést hív össze. Ha ennek szintén lenne kifogása, hasonlóképp felír, s ha a kormány mindezek mellett is ragaszkodik rendeletéhez, a főispán hajtja végre, fenmaradván még a főlebbezés az országgyűléshez, mint a felelős kormány bírójához. Csakugyan a feltétlen végrehajtás szabálya alól, ki vannak véve az országgyűlés meg nem szavazta adók tényleges behajtása, s a hasonlóképp meg nem szavazott ujonczok tényleges kiállítására vonatkozó rendeletek. Egyebekben a kormány inkább ellenőrző hatalommal bír.

Lefelé, az egyének jogaik biztosítását a törvényhatóságokkal szemben, a bizottsági tagok felelősségében találják, mely a javaslat fénypontját teszi. A tisztviselő eljárásáért, oly mértékben felelős, hogy

minden okozott kárt megtéríteni tartozik, s jogorvoslatra e tekintetben a legszelesebb alap van nyújtva. A káreset, illető bíróság előtt foly, a konok perlekedő, a perköltségen kívül, 500 frtig terjedő bírsággal sújtathatik. Ha a tisztviselő illetékes meghagyás szerint jár el, a meghagyó, esetleg a bizottság azon tagjai felelősek, kiknek közreműködésével a törvénytelen határozat létre jött. Ha az elmarasztalt tisztviselő képtelen kártérítésre, a törvényhatóság pénztára téríti meg.

Ennyiből áll a törvényhatóságokról szóló t. javaslat rövidre fogott ismertetése, ilyen lesz az új megye.

Dürczkölő.

Irányi Dániel, hónapokkal ezelőtt egy levelet intézett Turinba Kossuth Lajoshoz, melyben felhívja őt: mondaná el nézeteit a megye rendezése tárgyában, hogy midőn e nevezetes ügy az országgyűlésen szőnyegre kerül, azok a baloldal előtt vezérfonalul szolgáljanak. Kossuth egy Irányihoz szóló levélben előadta nézeteit; napi lapjaink egész terjedelmében közlik e levelet. Lapunk szűk köre folytán, csak leglényegesebb tanácsára terjeszkedhetünk ki. Azt mondja nagy hazánkfia: ne bántuk a megyét, ne akarjuk azt a codificatio nyűgei által korlátok közé szorítani; legyen az szabad institutio, mely önmagán fejlődve nöje ki magát. Mi ezt épen oly tanácsnak tartjuk, mintha egy valaki ezt tanácsolná a Tisza mellékét lakó alföldieknek; ne szabályozzátok ezt a rakoncátlan folyamat, magas töltések gátjaival, hagyjátok szabadon futását, hisz idővel (az igaz, hogy bele telik valami kétezer év) fog az magának állandó medret ásni; legyen az ő futása a szabadság jelképe. Hiszen mi szép az, hogy mértőföldre terjedő kanyarulataival hosszabbá teszi azon ezüst szalagot, mely az alföld terén

végighúzódik; mily nagyszerű, midőn medréből kiontva, messze-téreket elborít s kicsiben a tengert utánozza. Mi szép és nagyszerűnek tartjuk e jelenséget, hanem a praktikus gazda és politikus első sorban a hasznosnak és nem a szépnek ad előnyt. Mi sokkal hasznosabbnak tartjuk: ha a Tisza, s épen így a megye rakoncátlan erejét magas töltésekkel körülárkolya, eltöltjük attól, hogy partjait elhagyva kiáradjon. Az a mester-séges tenger — minden nagyszerűsége mellett — sokunkba kerül. Sokkal czélszerűbb ezen, különben elvesztegetett, erővel a keblü érdekek malomkerekeit hozni forgásba. Örömet beleegyez-nénk nagy hazánkfia tanácsába, ha a megye új institutio volna, melynek hováfejlődése a jövő titkai közé tartoznék, de épen az a baj, hogy a századok hosszú során át ez az institutio egy a trójai lóhoz hasonló monstrumra fejlődött, mely teljességgel be nem illik parlamentarizmus életünk új Trójájába. Ily körülmények közt mi tanácsosabb: lerombolni-e Trója várfalait, hogy a monstrumot a városba vezethessük; vagy levágni a monstrum farkát, összebb szoritani oldalbordáit s megnyitott belsejéből kikergetni a vést forraló Menelausokat és Diomedeseket, kiket magyarra lefordítva Nyári Páloknek nevezhetünk? Ugy hisszük nem bajos elhatározni. Bizony, ha nagy hazánkfia kilépve rögeszméinek köréből hazai körülményeink közé, tudná magát helyheztenni: józanabb és használhatóbb tanácsokkal fogna honfitársainak szolgálhatni.

A sokak emlékében oly kedvesen élő egykori fiskális directornak, a philosophiai műveltségű Filep Józsefnek kedvencz mondásai közé tartozott: nem tudom, ha vajon a malitiával, vagy az ostobasággal bajosabb-e megküzdni. Elképzeltetni, minő nehéz állapotban lehet Mikó Mihály, köztisztviselőben álló főkirálybíró, midőn egyfelől ifj. gr. Haller Ferencz malitiájával, másfelől bethfalvi Dózsa Sándor ostobaságával kell egyszerre, ugyanazon időben megküzdnie.

Mihály gazda levele bethfalvi Dózsa Sándorhoz. Nagyon tiszteletre méltó téns Dózsa Sán-

TÁRCA.

Könyvismertetés.

I.

„Veszely, Imecs és Kovács utazása Moldva-Oláhországban 1868. M.-Vásárhelytt, ny. Imreh Sándor a ref. főtanoda gyorssajtóján. 1870. Ára 2 frt o. é.”

Ime t. olvasó, ez ezime annak a huszonkét ivre terjedő, nagy nyolczadrét alakú, igen diszesen kiállított könyvnek, melyért ha sokáig várakoztunk, honfiai örömmel sietek kimondani, hogy várakozásunkat a legteljesebben kielégíti. Azonban „a mű dicséri a mestert” mondja a példabeszéd. Nem lehet tehát nekem egyéb teendőm e mű körül, mint annak tartalmával megismertetni a t. olvasót, a menyinyire e lapok szűk kerete megengedi, s aztán legfennebb ennyit adni hozzá: „A magyar nemzet most már ösmeri a moldva-oláhországi magyaroknak szomorúan megdőbbentő helyzetét s azt bizonyosan sietni fog orvosolni.”

Az egész mű áll egy „Bevezetésből” és két főrészből. A Bevezetés, melyet Veszely Károly állított össze román hivatalos adatok alapján, tizenkét levelet foglal magában. Megtaláljuk ebben mind azon statisztikai adatokat, melyek mulhatlanul szükségesek arra, hogy egy országnak szellemi és anyagi állásáról magunkat tájékozhassuk. „Az oláh és moldvaországi fejedelemségek, kiváló figyelmünket igénylik, mind történelmi szempontból, mind e két egyesült szomszéd országnak saját létele érdekében.” Irja igen helyesen a t. szerző. Sajnálatát fejezi ki azon, hogy a magyar és román elem saját közügyének öntudatára még maig sem ébredett fel, és hogy a magyar korona érdekei sohasem voltak a fejedelemségekben kellőleg képviselve, a mihez mi csak azt tesszük, miszerint, fájdalom ma sem állunk

sokkal jobban a képviselőre nézve. A vasutak, melyektől szerző sokat remélt hitem szerint csak azon esetben lesznek e téren üdvözök, ha azok legelőbb is magyar agent és sztarosztot fognak Romániába röpteni. — A szerző által felsorolt statisztikai adatok, minden ékes szólásnál hatalmasabban hirdetik az osztrák-magyar birodalom és Románia közötti forgalom óriási növekedését s ennek folytán a magyar agensek és sztarosztok égre kiáltó szükségességét. Ezen felte érdekes „Bevezetést” egy a dicső Mátyás királyra vonatkozó történelmi tény rekeszti be. Mátyás király ugyanis a kalocsai főpapot, mivel ez a törökkel kötött béke alkalmával a keleti tartományokat befoglalni elmulasztá, saját kezével arezul csapá... Ily drasztikus kura mivelt korunkban, nem szokott a koronásfők által alkalmaztatni, de annyit mi is szívből ohajtunk szerzővel, miszerint e tartományokat vajha mielőbb a legbiztosabb barátság fűzné az osztrák-magyar birodalomhoz; vajha e szebb kornak, a t. utazók lehetnének áldott előhírnökei.”

Statisztikai adatai közül csak azt az egy adatot sietünk az igazság érdekében kiegészíteni: „Az egész országban 35 kórház van, ezek közül egy az idegenek számára 170 ágygyal. Ezt kérjük így olvasni: „Harminczöt kórház és két lelenzház, nemzetiség és valláskülönbőség nélkül van Romániában berendezve.” S ezzel bucsut veszünk a t. szerzőtől, hogy Imets tanárnak 12 1/2 ivre terjedő nagybecsű „Utínaplójának” ismertetését megkezdhezzük.

I. Rész.

Romania felé.

Öt lelkes magyar hazafi indult ki 1868. aug. 8-án Maros-Vásárhelyről Sz.-Udvarhely, Cs.-Somlyó K.-Vásárhelyen át az ojtói vám felé oly sz. eltökéléssel, hogy felkeresendik a moldovai csángókat, az oláhországi magyarokat és azoknak erkölcsi vallásos, anyagi, szellemi és társadalmi helyzetükről a leglelkiesmeretesebben fogják

tudósítani, nem csak a Magyar hazát, hanem az egész művelt Európát. A lelkes hazafiak mint a sz. László társulat küldöttei: Kubinszky Mihály kalocsafőmegyei kánonok, Majer Károly ügyvéd és Veszely Károly esperes; tovább Imets Filep Jákó k.-fehérvári igazgató tanár és Kovács Ferencz kath. hittanár valának. Augustus 12-én érkeztek a legelső csángó faluba Górzafalvára. A mit itt és az egész útjukban tapasztaltak, azt én már azelőtt épen tíz évvel éltem át, midőn a csángókat meglátogattam és utazásomról Debreczenbe jelentést tettem. Ők is ugyan azt tapasztalták, azt keseregik el, a honfiai szív megható keservével, hogy t. i. Moldva-Oláhország, ugy a mint most van, nyitott sirja magyar nemzetiségünknek, hol, mint a költő mondja: „Mint oldott kéve szét hull nemzetünk...” S így fájdalom, mintegy reáütik a pecsétet arra a mit 14 év alatt szüntelen írtam Oláhországból s a miért a románkormány politikai tökélet csínált ellenem s állásomat elhagyni kényszerített. Azonban ime az isteni gondviselés ujjai! Egyszerre heten u. m. 5 rom. kath. és két reformált művelt magyart küldött helyettem a kik egyhangulag igazolják, hogy „Liberia Romania” csak a papirosan van, de valósággal égre kiáltó dolgokat követ el ott a romai-olasz missio és a román kormány a magyar nemzetiség irányában... A r. kath. népesség Górzafalván évenként 7 % val fogyott.” Így kiált fel író, midőn megösmertedik ott a viszonyokkal. „Az olasz papok nem tudnak, nem akarnak tudni magyarul mert céljuk a magyarokat és csángókat eloláhosítani, s ez által, magukat a románokat egy nagyszerű egyházuniónak megnyerni.”

Köszönjük szépen az ilyen kölcsönös csalást a magyar nemzet egy életre való fájának 50—60 ezer csángó-magyarok feláldozásával! Erre igazán elmondhatjuk a Megváltóval: „Atyám muljék el tőlünk e keserű pohár!”

(Folyt. köv.)

Koós Ferencz ref. lelkész.

dor uer! O koszáló hir enyim szegény hajlokombó is elhozván, hodj a téns uer kedvezőleg tudja elárusítani familiáris kellemelenségeket, szerencsém von o tiszteletre méltó uerral tudatni, hodj nekem is von ed gyönörű példány ebből o portékából. O napokban őszezondorodván enyim feleségével, o Nánivol, ugy pofon nyolintotta engemet, hodj most is szikrázik bele szemem világosságo, miért nem volna tanácsos engem most ed lóporos toronba küldeni. Fölajánlom e gyönörű példányt o téns uernak. Én elodom olcsón, o téns uer elogy drágán onnak o nadszagos grófnak, o kiefélékkel szokto kereskedni. O nadszagos gróf ozt kistofirozva kiállitjo azon kirokotba, melyet ugy hinak, hodj „Nyilttér.“ Élelmességét nodra becsülve voyok stb.

Maros-Vásárhely sz. kir. város képviselő testületének 1870. május 14-én tartott gyűlésén tárgyalattak:

Minthogy már többször azon kellemetlen helyzetben volt a képviselőtestület, hogy a tagok határozatképes számmal össze nem gyűlvén, eredménytelenül kellett eloszlania, s a kitűzött tárgyak elintézetlenül maradván, összehalmozódottak; mai gyűlésünkön abban történt megállapodás: hogy mivel képviselő testületünk ugy is, kisvárosi módra csak 70 képviselővel alakult meg, s idő közben ezek közül is többen elhaltak: a határozatképes tagok számát 30-ról 20-ra szállítottuk. Így remélhetőleg gyakrabban fogunk határozatképes számmal egybegyűlni, s a kitűzött tárgyak nem fognak félévig is elintézésre várni.

Olvasatott, a városi tanácsnak, volt főbíró néhai Fekete József elhalálozását jelentő s ennek következtében további utasítást kérő följeljesztése, a belügyminiszter helyett államtitkár Zeyk Károly ur válasza, melyben a néhai főbíró halála felett részvétét nyilvánítván, a további utasítást fölszemesnek találja; miután a képviselő testületnek, a közben történt intézkedését, mely szerint első tanácsos Antal Eerenzet főbírónak helyettesítette, helyébe pedig szónok és pótelőadó Keresztes Sándort tanácsossá előléptette: jóváhagyó tudomásul veszi. — A körülmények szerint épen ezt is vártuk, s a választ a képviselő testület is megayngató tudomásul vette.

A Keresztes Sándor tanácsossá helyettesítése által ürességbe jött szónoki állomás ez alkalommal, további intézkedésig, betöltetlen maradt. Olvasatott a honvédelmi miniszterium leirata, melynek értelmében a katonai beszállással együtt, a kórházról való gondoskodás is az illető városok kötelessége lévén, utasittatik a város képviselő: hogy a kibérelve levő kóródákért a többletet a város vagyonából fizesse, mely összeg jelenben mintegy 3200 frttal terhelné a város pénztárát. — Minthogy a meglevő katonai kórházak kibérlésére nézve a város képviselő testülete a volt gubernium fölszólítása következtében csak közvetítőleg folyt be, s a szerződést az illető tulajdonosokkal, nem a város, hanem a katonai kormány kötötte, e teher a városra mindaddig nem háromolhatik, míg a szerződés megszűnni nem fog, hanem azon alapról fedezendő, melynek terhére a szerződés kötött. Különben is több kórház tartatik, mint mennyire az itt állomásozó katonaságnak szüksége van, gyakran szállittatván ide a vidékről is beteg katonák. Egyébíránt mihelyt ez ügyben országos intézkedés történik, e város nem fog óvakodni kötelességét ez irányban is hazafiui készséggel teljesíteni.

A helyi katonai parancsnokság átiratára: melyszerint, katonai gyakorlatokra, az ugynevezett „mészárosok rétjén“ kijelölt 14 hold terület elfogadtatván, kérdés intéztetik e város képviselőéhez: nem lenne-e hajlandó az őszi hadgyakorlatok idejére táborozási helyül, a fenemlített terület mellett, még 48—50 holdnyi helyet átengedni, ha másképp nem lehet: illő kárpótlás mellett? a képviselő testület készséggel nyilatkozott, az említett területet, az őszi hadgyakorlatok idejére díjtalanul átengedni.

Előterjesztetett a folyó évre fölvetett 19 tiszti szállás, egy raktár helyiségeiről, és azok félévi díjáról készített kimutatás, melyből kitűnik, hogy ezekért az összes kiadás 3390 frt 77 kr, melyből a város 1182 frt 40 kr. többletet fizet.

Azon sokfelől nyilvánult vélemény, hogy a belügyminiszterium által, a megyék és munczipiumok szervezésére készített törvényjavaslat, a királyi városokra nézve hátrányos, itt is vizsgálgra találván: bizottmány nevezetett ki, mely ez ügyben az országgyűlés elibe benyújtandó felterjesztést készítsen.

Főjegyző, Lázár Bendek, mint szabadságotl honvéd főhadnagy, be levén 8 hétre rendelve, kéri az időre helyettesítését. A helyettesítés a tanácsra bízatik. Kérdésbe tetetvén, hogy a főjegyző azon időre huzza-e fizetését? megállapodás: huzni fogja, mivel az alatt hadnagyi fizetést ugy sem kap. Ilyenféle bajok és kérdések ezután gyakran fognak előfordulni; nem mindenik honvédtisztet lehetlen ugy helyettesíteni, hogy a politikai hivatal hátrányt ne szenvedjen, de azért honvédtiszt még is kell. Majd a gyakorlat kijelöli a célra vezető utat.

Végül tárgyalattott a város határán működő mérnök Jellinek folyamodása, melyben kéri: hogy a határméréshez állandóul két biztos adasék hozzá, s figuransa díjaztassék azon napokon is, melyeken nem dolgozhatnak. A figurans havi díja 25 frtban állittatik meg, — biztosul pedig egyik pásztor fog 60 kr napidíjjal rendeltetni, ki minden határkérdési differenciát tartozik a határinspector utján, a tanácsal s illetőleg a tulajdonossal tudatni. E fáradságért az inspector utólagosan fog díjaztatni.

Hogy tudunk e gyűlésen annyit igaztani? Két okból: először: nem volt senkinek disputáló kedve; másodsor: egy jéggel vegyes záporosó nem engedte, hogy a képviselők idő közben eloszoljanak.)*

—o—

Lajtántuli dolgok.

A bécsi új miniszterium nem a legkedvezőbb auspicziumok alatt kezdi meg működését; Wirdman báró, az új honvédugyér ugyanis, fiatal hadnagy korában egy gráci czukrásznak huzamosan adós maradt, s mivel ez megtagadta a tovább hitelezést, a báró ur, szótvaltság folytán fölhevülve, kardot rántott s a szegény czukrászt ugy össze szabdalta, hogy az félévi senyvedés után meghalt. A bécsi lapok most felujitván e régi történet emlékét, egész háborút folytatnak a miniszter ellen, ki — mint hirlik — be is adta volna lemondását. A bécsi községtanács a miniszter ellen, 47 szóval 43 ellenében, feliratot intézett a kormányhoz.

VEGYES.

* **Adomány.** Ő felsége Vas megye, Repczelak és Csánig egyesült ág. ev. egyházgyülekezetnek, templom építésére és iskolai célokra 400 frtot adományozott magán-pénztárából.

* **A belga királyné kíséretével együtt** e hó 14-én utazik Pozsonyba a zászlószentelésre.

♂ **A helyi főiskolai ifjuság** könyvtárának és önképző-körének javára a jövő hét elejére ének-, zene-, szavalati és felolvasási előadást rendeznek amaz egyletek vezetői. Alkalmunk volt a most készülő programmba betekinteni, s ennek folytán elmondhatjuk, hogy a városunkban levő legjelesebb művészi erők közreműködése részint már biztositva van, részint kilátásba helyezve. Neveket még nem említünk, mert még nem tehetnők azt teljes hitelességgel, de annyit mondhatunk, hogy valóban élvezetes estére lehet kilátásunk, — s miután közönségünk a tanodai ifjuság ügyét mindig a legmelegebb pártolásban szokta részesíteni: alapos kilátásaink vannak, hogy a nemes és jótékony cél jelenleg is bizton számíthat a t. közönség támogatására.

! (—nt—) **Mikó Mihály** főkirálybíránk kormánybiztosi körutjából hazaérkezvén, első kötelességének ismerte, megtenni a szükséges lé-

*) Mi a kifejtett tevékenységet, hajlandóbbak vagyunk buzgóságnak tulajdonítani, melyet a hideg zápor eső sem hűthetett le.

Szerk.

péseket avégre, kogy ifj. gr. Haller Ferencz és Dózsa Sándoron ellene a „Magyarország“ Nyiltterében“ kiszórt rágalmakért törvényes elégtételt szerezzen. Főkirálybíró ur az olvasók nagyobb körében sem vonja vissza azon ajánlatát, melyet Felsőfehérmegye bizottmánya előtt tett, mely szerint 1000 frtot ajánl fel annak, a ki ama rágalmakból egyetlen egyet bár reá bizonyítani képes lesz, oly feltétellel, hogy ezen 1000 frtot a bizonyító, közelében eső valamely népiskola felségelésére fordithassa. Ki tehát a bizonyítékokkal! hadd legyen ezen „privata causából“ a közönségnek is egy kis nyeresége!

□ **Fölhivás.** Az erdélyi muzeumegylet bizottmányától nyert megbízatásom következtében, tisztelettel fölkérem e város és vidékén lakók közül azokat, kik a muzeum egyletnek az njabbi 5 évre részvényesei kívánnak lenni: sziveskedjenek aláírt kötelezvényeiket hozzám beadni, vagy nálam aláírni, hogy azokat a bizottmányhoz beküldhessem. — Továbbá fölszólítom azokat, kik a mult évről kamattal, vagy részvénnyel hátrálékosok: fizessék be hozzám minél előbb, az illető pénztárba küldés végett. — Remélem, hogy e fölszólításomnak mind két tekintetben ohajtott eredménye leend. M.-Vásárhely, 1870. május 14. Bihari Sándor, tanár és muzeumegyleti biztos.

— **A kutak tisztításánál** előfordulni szokott, s nem rég nálunk is előfordult szerencsétlenség kikerülhetése tekintetéből, egy a közérdeket szíven hordozó polgártársunk, következő utasítást adja: A kutakban kifejenli szokott fojtólég kevés perczek alatt eltávolitható, ha néhány veder vizet abból kihuzván, azt ismét visszaöntjük, s ezen eljárást abdig ismételjük, míg a lebocsátandó meggyujtott gyertya zavartalanul ég, a mikor is bátran le lehet menni az ilyen levegőt netalán tartalmazott kutakba.

* **A kolozsmonostori gazdasági intézet** ifjait érdeklő. A m. k. honvédelmi miniszterium márczius 14-én 6637. sz. a. kelt rendeletével az ujonnan felállított kolozsmonostori gazdasági tanintézet, azon tanintézetek közé soroztatott, melyek a hadkötelés ifjak egy évi önkéntes szolgálatra való tudományos képzettségének igazolhatására nézve a felgimnasiumokkal és főreal tanodákkal egyenjoguaknak tekintendők. Pesten 1860. május hó 5-én. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. miniszteriumtól.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. itélő táblának 1870. máj. 16 és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

(Folyt. és vége.)

III. Büntügyi osztály ülésében.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

György Zsigmond és társai nyilvános erőszakoskodás i. Poparadu Niculai Spiridon, lopás büntény i. Popa Vaszilika nehéz testi sértés i. Kozma Miklós és Popercu Vazul izgatás i. Bukur Vaszilika nehéz testi sértés i.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Reiner Gyula család b. ü. Bálnith Ignác és társai nehéz testi sértés i. Tintich Mihály dtto Szakadát Ilyés emberölés i. Borszián Jonif és társai lopás i.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Bedelean Cula és társa sulyos testi sebzés i. Rupa Marucz és társa lopás i. Minica Juon gyujtás kísérlete i. Kupsa Garis kihágása i. Triff Ruszalin sulyos testi sebzés iránt.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Negirla Juon tolvajság i. Tamás Jonif becsület-sértés i. Ponto Nira és társa tolvajság i. Mauer Tódor gyilkosság i.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.

Batinás Vaszilie sulyos testi sértés Schirauz Ignác dtto. Máthé Samu dtto. Noaghia Juan dtto.

IV. Az úrbéri oszt. ülésében.

Előadó k. t. pótbíró Grúz István által.

Sándor Anna Szabó Jánosnének Alexa Vaszi e. egy székelő örökségért. Pattantys Jakabnak Jhers Ste-

*

phan e. egy majorság természetű földért. Sándor Anna Szabó Jánosnak Tatar Jánosné e. egy székely örökségért. Gr. Gyulai Lajosnak b. Gamera Gusztáv e. a czintosi névjog i. Sándor Anna Szabó Jánosnének Velczán György e. egy székelyörökségért. Jakab Györgynek József Todor és Makavei Vaszi e. két majorság telki állományért. Szabó Jánosnének Székely János e. egy alodialis birtokért. Ugyannak Tatai Péter és György e. egy alodialis telek visszabocsátásáért.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. május 17.)

5%metalliques	60.40
5%nemzeti kölcsön	69.85
860 államkölcsön	96.20
Bankrészvény	722.—
Hitelrészvény	259.90
London	123.90

Ezüst	121.50
Arany	5.86
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
Földt. ment. kötv. magyarh.	79.75
" " " horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(45)

1—3

A „nemzeti biztosító-társaság“

alóírt főügynöksége a **jégbiztosítási** időszak beálltával értesíteni kívánja a mezei gazda közönséget a kiválólag ezen társaság által eddigelé még egy biztosító társulat által sem gyakorolt-engedményekről u. m.:

1-ször *A. társaság nemzár ki a biztosítás jótékonyágából sem egyes vidéket, sem pedig egyes természetmennyeket.*

2-or *Nem követi a más társaságok azon intézkedéseit, mely szerint föld darabok, melyeket az utóbbi öt év alatt jégverést szenvedtek, magasb díj szabály alá esznek, tehát mindegy akár szenvedett jégverést akár nem.*

3-or *Díjszabályokat is a legolcsóbban eszközli u. m. 100 frt érték után, általánosan fizetendő*

Törökbúzáért (kukoricza)	— frt 75 kr.
Búza, rozs, árpa. zab stb.	1 „ 40 „
Repcze, len és kendermag	1 „ 75 „
Dohány	4 „ — „
Szőlő	5 „ — „

4-er *Végül ezen biztosító díjakból 10 %-lékot engedményez, mely összeg a kötvényben azonnal levonásban jön.*

Miután pedig a díjak ugyanazok, ha a biztosítás előbb vagy utóbb kottetik is meg, így a biztosító közönségnek érdekében áll a **jég** csapása ellen mielőbb magát megnyugtanni, hogy netán korán bekövetkezhető **jég** csapás szomorú következtét érezze.

Bővebb felvilágosításokat, bevallások felvételét, készséggel teljesítik alárendelt közegei valamint a központon.

A „nemzeti biztosító társaság“ m.-vásárhelyi főügynöksége
Novák Bogdán.

(41)

3—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság

Kolozsvártt

Van szerencsénk az erdélyi t. gazda közönségnek tudomására juttatni, hogy a folyó idényre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdtük.

Bizalommal hívjuk fel annál fogva t. feleinket biztosításaikat az idén is társaságunknál tenni meg, általában pedig a t. gazda közönséget a **VICTORIA-hoz csatlakozni** mely:

1. mint erdélyi társaság a *legolcsóbb díjakat szabja s* (nem tekintve a lehető káresetekre) biztosítóinknak

„tiz száztóli“

díj leengedést nyújt már a biztosítás megtételénél;

2. központja közelségénél fogva a károkat *nem csak késedelem nélkül felveheti de azonnal* (esetileg már a helyszínen) *fizetheti is;*

3. aratás, illetőleg szüret utáni lejárati váltókra *is biztosít;*

4. helységekre nézt az eddigittől eltérő *kedvezőbb díjosztályozást* hozott be;

5. *egész községek tömeges jég biztosításainál* a tavalyi rendkívüli kedvezményeket az idén is megadja;

6. a kár felvételi költségeket egészen maga hordozza és végre

7. a jég biztosítással kapcsolatosan azon t. feleknek, kik eddig tűzben nem nálunk biztosítottak, mert ha jég biztosításaikkal együtt tűz biztosításaikat is feladják, ez utóbbiak rendes díjából is

tiz százalékot

elenged.

Közelebbi felvilágosítással, szükséges nyomtatványokkal stb. a minden nagyobb helységeken felállított ügynökök készségesen szolgálnak.

A „VICTORIA“ biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt,
(nagy-piacz gr. Kemény S. ház.)

3332. 362. Hirdetés.

(46) 1—3

A „magyar kölcsönös biztosítóbank“ szerencsésének tartja ezennel közölni, hogy ingó és ingatlan vagyonokban **tűz vagy jég által okozható károk** elleni biztosítás által az alapszabályok értelmében ezen kölcsönös intézetbe járulhatást a mai napon megindította, minél fogva ezen intézethez csatlakozásra a tisztelt közönség annnyival is inkább felkértek, a mennyiben itt mindnyájan, egy mindenkiért s mindenki egyért kölcsönösen jóttál. Ennélfogva a közpénztárba minden biztosító csak annyival járuland, mennyit az elkerülhetetlen kiadások és netalán káresetek fedezése megkíván; minden ezen intézetnél elérhető előny tehát az összes biztosított tagok javára esik, aránylag köztük oszlik fel. Bővebb felvilágosítást az igazgatóság Pesten jőzseftér 7-ik sz. a. (Mocsoni-ház fűrdő-utcai rész) valamint egész Magyarország és hozzá kapcsolt tartományokban a fő- és vidéki ügyvivősek teljes készséggel nyújtandnak, a hol is ezen intézethez csatlakozás egyelőre **akár tűz- akár jégkármentési ágára nézve** eszközölhető. Kelt Pesten, 1870. év május hó 8-án.

Az igazgató választmány nevében

Kulissek János, vezér igazgató.

Tisza László, elnök.

(47)

1—3

Hirdetmény.

Van szerencsénk tudatni, miszerint a leghitelesebb bécsi gyárakból eszközöltött személyes bevásárlásaink nyomán, egy itten még nem létezett, s lehetőleg minden igényeket kielégítő

BUTOR-RAKTÁRT

rendeztünk be, a hol egy egyes darabok, mint egész felszerelésekkel (Garnitur) a legújabb, s legizlésebb mintá szerint szolgálhatunk, — a butorok behuzására egy gazdag kelmeminta áll rendelkezésünkre, mi által azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy igen tisztelt vásárlóink saját választásuk szerint rövid idő alatt, az e célra hozott szakértő kárpitos mesterünk által kiszolgáltatnak, úgy szintén aranyozott keretű tükrök, olaj-festvények s egyéb terem díszítési cikkeket kellő választékban tartunk, vagy kívánatra mintarajz szerint gyorsan megrendelünk.

Raktárunk van Szt-György-utca 1342. szám alatt.

M.-Vásárhelyt, 1870. május hóban.

Mestitz és Danziger.